

KVANTITATIVNE HODNOTENIE PRÁCE PRÍSLUŠNÍKOV OBECNEJ A MESTSKEJ POLÍCIE

Ján JASENOVEC, Roman KMEŤ, Zdeněk DVOŘÁK

Žilinská univerzita v Žiline, Fakulta bezpečnostného inžinierstva

1. Mája 32, 010 26 Žilina, Slovenská republika

e-mail: roman.kmet@fbi.uniza.sk

Abstrakt: *Analýza bezpečnostnej situácie z pohľadu obecných a mestských polícií by mala byť súčasťou každého mesta v Slovenskej republike. Príslušníci obecnej a mestskej polície predstavujú subjekt, ktorý výrazným spôsobom ovplyvňuje jej dynamiku vývoja. Štatistickým spracovaním a vyhodnotením aktivít príslušníkov obecnej a mestskej polície môžeme určiť, do akej miery a v akom rozsahu bola bezpečnostná situácia ovplyvnená týmto subjektom. Spracovanie zozbieraných a vyhodnotených údajov môže predstavovať významné východisko pri určovaní bezpečnostnej situácie daného územia.*

Príspevok sa zaoberá kvantitatívnym hodnotením práce jednotlivých príslušníkov obecnej a mestskej polície. Cieľom príspevku je prezentácia navrhovaného riešenia hodnotenia jednotlivých preventívnych a represívnych činností príslušníkov obecnej a mestskej polície.

Kľúčové slová: *obecná a mestská polícia, bezpečnostná situácia, priestupky, hodnotenie príslušníkov*

Úvod

Súčasťou každej väčšej obce v Slovenskej republike je obecná polícia. Jej príslušníci majú podľa zákona 564/1991 Z. z. o obecnej polícii určité povinnosti a oprávnenia. V rámci toho vykonávajú príslušníci obecnej polície rozličné pracovné činnosti, ktoré môžu byť označené za ich povinnosť alebo sú to činnosti, ktoré vykonávajú dobrovoľne.

Hodnotenie vykonanej práce vedúcim pracovníkom môžeme zaradiť medzi primárne činnosti personálneho riadenia. Cieľom hodnotenia zamestnancov je získanie spätnej väzby, ako jednotliví príslušníci obecnej polície plnia stanovené úlohy, ktoré im vyplývajú zo zákona. Hodnotenie príslušníkov obecnej polície poskytuje vedúcemu pracovníkovi cenné informácie, ktoré otvárajú priestor pre tvorbu motivácie k plneniu určitých pracovných úloh, či už ide o pozitívnu alebo negatívnu motiváciu.

Cieľom článku je apelovať na vypracovanie komplexného hodnotenia, ktoré by umožnilo efektívne hodnotiť výkon príslušníkov obecnej a mestskej polície. Toto hodnotenie by predstavovalo komplexný nástroj, ktorý by dokázal vyhodnotiť efektívnosť výkonu pracovníkov v podobe bodového hodnotenia jednotlivých príslušníkov obecnej a mestskej polície.

1 Analýza právneho rámca

Práca obecnej a mestskej polície (ďalej len „obcejnej polície“) je špecifická činnosť, ktorej hmatateľný výsledok osoba poväčšine vníma až vtedy, keď je samá konfrontovaná pri riešení určitého priestupku. Treba však zdôrazniť, že náplňou obecnej polície nie je len riešenie priestupkov a s tým spojené sankcionovanie, ale aj aplikovanie bezpečnostného manažmentu v rámci obce alebo mesta. Legislatívny rámec zákona 564/1991 Zb. o obecnej polícii jej určuje plnenie širokého spektra úloh:

- a) zabezpečuje verejný poriadok v obci, spolupôsobí pri ochrane jej obyvateľov a iných osôb v obci pred ohrozením ich života a zdravia,
- b) spolupôsobí s príslušnými útvarmi Policajného zboru pri ochrane majetku obce, majetku občanov, ako aj iného majetku v obci pred poškodením, zničením, stratou alebo pred zneužitím i s využitím ústrední zabezpečujúcich signalizáciu a iných zabezpečovacích systémov (pulty centrálnej ochrany),
- c) dbá o ochranu životného prostredia v obci,
- d) dbá o dodržiavanie poriadku, čistoty a hygieny v uliciach, iných verejných priestranstvách a verejne prístupných miestach,

- e) vykonáva všeobecne záväzné nariadenia obce, uznesenia obecného zastupiteľstva a rozhodnutia starostu,
- f) objasňuje priestupky, ak tak ustanovuje osobitný predpis, prerokúva v blokovom konaní priestupky ustanovené osobitným predpisom a priestupky proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky spáchané porušením príkazu, zákazu alebo obmedzenia vjazdu, jazdy, odbočenia, otáčania, cúvania, zastavenia alebo státia vyplývajúceho zo všeobecnej úpravy cestnej premávky alebo z dopravnej značky alebo dopravného zariadenia a pod. (Zákon č. 564/1991 Zb.).

Zameranie a jednotlivé činnosti obecnej polície možno špecifikovať v oblastiach:

- a) **represívnej činnosti**, ktorá predstavuje riešenie priestupkov formou udeľovania sankcií,
- b) **preventívnej činnosti**, v rámci ktorej sa vykonáva:
 - kontrola objektov,
 - dohľad nad situáciou v obci, meste (hliadkovanie, monitorovanie územia napríklad s využitím kamerového systému),
 - tvorba a aplikácia preventívnych projektov v praxi (Hofreiter 2016).

Všetky vyššie uvedené oblasti je možné kvantifikovať podľa jednotlivých oblastí priestupkov, procesov a ich riešiteľov. Celkové zhromažďovanie údajov, ich triedenie následné vyhodnotenie otvára priestor pre:

- klasifikáciu práce a úloh jednotlivých príslušníkov obecnej polície (ďalej len „policajtov“),
- bližšie chápanie a poznanie bezpečnostnej situácie v obci, meste,
- selektovanie jednotlivých priestupkov, páchatel'ov, miesta spáchania priestupkov,
- posúdenie a komparáciu dynamiky priestupkov,
- porovnávanie vybraných činností, procesov a postupov (Zvada 2013).

2 Použité metódy

Metodická stránka riešenia vychádza z multiodborového prístupu. Základnou časťou je oblasť bezpečnosti a jej uplatňovania na miestnej úrovni s využitím zákonných podmienok uvedených v zákone 564/1991 Z. z. o obecnej polícii. Okrem rámca definovaného zákonom je nutné zohľadniť aj aktuálnu každodennú realitu a skúsenosti príslušníkov obecných a mestských polícií.

Druhou významnou oblasťou sú informačné a komunikačné technológie. V rámci nich je nutné dodržiavať relevantné technické normy a ďalšie zákony ako je zákon o ochrana osobných údajov, zákon o slobodnom prístupe k informáciám, zákon o ochrane utajovaných skutočností a ďalšie právne akty.

Tretou oblasťou je aktivita miest a obcí v rámci projektov bezpečné mesto, projektov Smart city a ďalších aktuálnych projektov.

3 Navrhované riešenie v oblasti kvantitatívneho hodnotenia činností príslušníkov obecnej polície

Prvotný úkon pri plnení úloh obecnej polície je legitimácia osôb, ktoré sa zdržiavajú na mieste udalosti alebo priestupku. Situácia je na danom mieste overená a osoby následne podávajú vysvetlenie ich protiprávneho alebo iného konania. V istých prípadoch môže dôjsť k situácii, že osobe nie je uložená sankcia ale je iba napomenutá napr. z dôvodu spáchania priestupku, pri ktorom nedošlo k závažnému porušeniu zákona. Aj napriek týmto skutočnostiam došlo k úkonu, ktorý je potrebné určitým spôsobom zaznamenať. V prípade zaznamenania priestupku, pri ktorom došlo k závažnému porušeniu zákona, policajt posudzuje druh a mieru udelenej sankcie (Jasenovec 2020).

V nasledujúcej časti článku je uvedené praktické riešenie kvantitatívneho hodnotenia jednotlivých policajtov na základe selekcie ich jednotlivých činností. V jednotlivých častiach (tabuľkách) hodnotenia sú uvedené odlišné výsledky práce „konkrétnym“ policajtom a „spoločne“. Dôvodom tohto riešenia je fakt, že vo väčšine prípadov je hliadka dvojčlenná, avšak sankciu za spáchaný priestupok udeľuje konkrétny policajt samostatne. Treba zdôrazniť, že takéto riešenie objektivizuje činnosť hliadky voči jednotlivcovi, pričom má vyššiu výpovednú hodnotu z pohľadu štatistiky záznamu a jeho následného vyhodnotenia. Výsledkom kvantitatívneho hodnotenia môžeme označiť štatisticky vyhodnotenú činnosť jednotlivých policajtov za určité časové obdobie (mesiac, štvrt'rok, polrok, rok atď.) (Jasenovec 2020).

V rámci kvantitatívneho hodnotenia policajtov ako aj dvojčlenných hliadok budeme rozdeľovať jednotlivé úkony.

a) Kontrola osôb

Príslušník obecnej polície je oprávnený vyzvať osobu, aby upustila od svojho konania, ktorá svojím protiprávnym konaním môže narušovať verejný poriadok. V takýchto prípadoch tiež dochádza ku kontrole osoby, kedy sa policajt uistí, že daná osoba nie je ozbrojená alebo nemá u seba vec, ktorou by mohla ohroziť život alebo zdravie seba ako aj iných osôb.

Mesiac / Meno	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Celkom
policajt A													
policajt B													
<i>Spolu v hliadke</i>													
Celkom													

Tab. 1 Kontrola osôb

b) Pokarhania

Policajt vyhodnocuje danú situáciu, spáchaný priestupok a na základe svojich oprávnení môže udeliť páchateľovi pokarhanie, pokiaľ sa jedná o menej závažný priestupok.

Mesiac / Meno	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Celkom
policajt A													
policajt B													
<i>Spolu v hliadke</i>													
Celkom													

Tab. 2 Pokarhania

c) Blokové pokuty

Pri závažnejších priestupkoch udeľuje policajt blokovú pokutu. Ide predovšetkým o závažné priestupky proti verejnému poriadku, proti občianskemu spolunažívaniu, proti majetku, proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, proti poriadku v správe vykonávanej obcou alebo porušenie všeobecne záväzných nariadení obce.

Mesiac / Meno	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Celkom
policajt A													
policajt B													
<i>Spolu v hliadke</i>													
Celkom													

Tab. 3 Blokové pokuty

d) Hodnota blokových pokút

Dôležitým ukazovateľom činnosti policajtov nie je len počet udelených blokových pokút ale aj ich hodnota, ktorá výrazne ovplyvňuje rozpočet obecnej polície.

Mesiac / Meno	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Celkom
policajt A													
policajt B													
<i>Spolu v hliadke</i>													
Celkom													

Tab. 4 Hodnota blokových pokút

e) Poskytnutá pomoc občanom

Z praxe vieme, že vo veľa prípadoch dochádza k privolaní policajnej hliadky k osobám, ktoré potrebujú pomoc, pričom sa v tom čase nachádzajú na verejnom priestranstve. K takejto situácii môže dôjsť aj aktívnym monitorovaním situácii. V mnohých prípadoch ide o osoby, ktoré sú zranené a potrebujú pomoc. Takýto druh asistencie zo strany policajta je taktiež významný, nech už je príčina zranenia akákoľvek. Príliš frekventované miesto, nepriaznivé klimatické podmienky, zlá viditeľnosť a pod. môžu negatívne vplyvať na rýchlosť zásahu, poskytnutie prvej pomoci a následne prijaté opatrenia policajta ako aj zdravie poškodeného. Preto je na mieste tvrdiť, že záchrana života, či poskytnutá pomoc pri zranení osôb je nemenej dôležitá.

Mesiac / Meno	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Celkom
policajt A													
policajt B													
Spolu v hliadke													
Celkom													

Tab. 5 Poskytnutá pomoc občanom

f) Riešené priestupky formou spisu (úradný záznam)

Okrem bežného riešenia priestupkov na mieste napomenutím, pokarhaním alebo udelením sankcie je nemenej dôležité aj riešenie priestupkov v rámci tzv. úradných záznamov, spracovania podkladov do spisu. V týchto prípadoch ide predovšetkým o priestupky, pri ktorých je potrebné zhromažďovanie ďalších dôkazov alebo vypočutie svedkov pre potreby orgánov činných v trestnom konaní. Ide o proces, ktorý vyžaduje výrazne odlišné časové rozpätie a úsilie, ktoré musí policajt vyvinúť oproti bežnému priestupku v blokovanom konaní.

Mesiac / Meno	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Celkom
policajt A													
policajt B													
Spolu v hliadke													
Celkom													

Tab. 6 Riešené priestupky formou spisu (úradný záznam)

g) Aktívne hliadkovanie

Práca policajta sa dá ďalej kvantifikovať vyhodnotením jeho aktívneho či pasívneho hliadkovania počas pracovnej zmeny. V praxi vieme vyjadriť mieru aktívneho hliadkovania, pričom je možné oddeľovať formu hliadkovania. Pre objektívne hodnotenie hliadkovania je obecnej polícií k dispozícii GPS lokalizátor priradený konkrétnemu vozidlu ako aj policajtovi. Lokalizáciou pohybu hliadok je možné objektívne posúdiť ich činnosť, ktorá môže byť uskutočňovaná formou aktívnej jazdy vo vozidle, aktívnym monitorovaním situácie (peši) alebo pasívnym monitorovaním situácie (trávenie času na jednom mieste).

Meno	Počet zmien	Početnosť aktívneho hliadkovania		Celkový čas aktívneho hliadkovania min. / zmena	Celkový súčet min. / mesiac
		Peši	Vozidlom		
policajt A					
policajt B					
Celkom					

Tab. 7 Hodnotenie aktívneho hliadkovania

g) Vlastné zistenia

Súčasťou každej formy hliadkovania je aj vyhľadávanie takých častí priestoru, ktoré boli páchatelom negatívnym spôsobom modifikované ako napr. poškodenie majetku alebo došlo k poruche na verejnom osvetlení, chýba výbava obecnej infraštruktúry, pričom nedošlo k spáchaniu priestupku. V týchto prípadoch vieme určiť, či hliadka ktorá je v službe vykonáva svoju činnosť aktívne a efektívne.

Mesiac / Meno	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Celkom
policajt A													
policajt B													
Celkom													
Ø hodnota													

Tab. 8 Vlastné zistenia policajta

h) Odchyt zvierat

Jedným z ďalších špecifik práce obecnej polície je odchyt zvierat. Častokrát to nie je len odchyt psov ale aj rôznych druhov iných zvierat. Toto hodnotenie vyjadruje skôr určitú náhodnosť vyskytujúcich sa javov, avšak zároveň poukazuje na intenzitu a teda povinnosť samosprávy zabezpečiť aj takýto druh činnosti.

Mesiac / Meno	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Celkom
policajt A													
policajt B													
Celkový počet													
Ø hodnota													

Tab. 9 Odchyt zvierat

Každý jedinec má určité predispozície, niečo, v čom je dobrý alebo naopak niečo, v čom moc nevyniká. Mohli by sme to označiť za jeho silné a slabé stránky. Posudzovaním určitých činností môžeme definovať jeho všestrannosť. Všetky vyššie uvedené činnosti je možné sumarizovať tak, aby vyjadrili celkovú mieru všestrannosti konkrétneho policajta, čoho výsledkom je tabuľka 10. Toto hodnotenie napomáha objektívne posúdiť pracovné výsledky policajta s možnosťou jeho porovnania s ostatnými príslušníkmi obecnej polície v rámci mesiaca alebo roka, pričom cieľom tohto hodnotenia by mala byť predovšetkým motivácia policajtov k dosahovaniu lepších výsledkov.

Tabuľka / Policajt	Tab. 1	Tab. 2	Tab. 3	Tab. 4	Tab. 6	Tab. 7	Tab. 8	Tab. 9	Poradie celkom
policajt A									
policajt B									

Tab. 10 Celkové vyjadrenie činnosti policajta z celkového súčtu umiestnení v Tab. 1 - 9

4 Diskusia

Prezentované návrhy tabuliek vznikli v rámci praktickej činnosti v prostredí mestskej polície. Meranie kvality a kvantity aktivít jednotlivých obecných a mestských policajtov je kľúčovou otázkou pri schvaľovaní rozpočtu na bezpečnosť v mestskom zastupiteľstve. Ak sú poslanci spokojní, občania vnímajú úroveň bezpečnosti ako dobrú, prípadne zlepšujúcu sa, potom nie je problém s vyčlenením potrebných financií na ich činnosť. Nastavenie merateľných ukazovateľov výkonnosti je štandardnou úlohou vo všetkých odboroch.

Starostovia a primátori často hľadajú nástroje ako motivovať príslušníkov obecnej polície. Nami predložený návrh je príspevkom do odbornej diskusie. Autori radi prijímajú názory čitateľov, ktoré by smerovali na zlepšenie navrhovaného systému. Ambíciou výskumníkov je postupná príprava vhodného informačného systému, ktorý bude dopĺňať súčasný informačný systém a zároveň bude účinným nástrojom na hodnotenie príslušníkov obecnej a mestskej polície.

Záver

Hodnotenie zamestnancov predstavuje súčasť personálneho riadenia každej spoločnosti alebo subjektu, ktorý sústreďuje určitý počet osôb v snahe dosiahnutia spoločného cieľa. Do tohto spektra možno zaradiť aj obecnú políciu, ktorá zoskupuje svojich príslušníkov s cieľom dosiahnutia požadovanej úrovne bezpečnosti a poriadku vybraného územia.

Navrhované hodnotenie by predstavovalo komplexný nástroj, pomocou ktorého môžeme vyhodnotiť efektívnosť výkonu jednotlivých príslušníkov obecnej polície. Toto hodnotenie by bolo založené na vypracovaní komplexnej štatistiky, ktorá by kategorizovala povinnosti príslušníkov obecnej a mestskej polície, ktoré sú ustanovené v zákone č. 564/1991 Z. z. o obecnej polícii.

Riešená problematika predstavuje priestor pre nové nápady, ktoré by dokázali posunúť efektívnosť práce príslušníkov obecnej a mestskej polície na vyššiu úroveň, čoho výsledkom by bolo zvyšovanie úrovne bezpečnostnej situácie a poriadku v jednotlivých obciach a mestách.

Literatúra

HOFREITER, L., 2016. *Bezpečnostné prostredie súčasného sveta*. Žilina. EDIS, s. 63 – 95. ISBN 978-80-87500-79-8.

HOFREITER, L., ZVAKOVÁ, Z., 2019. *Teória bezpečnosti*. Žilina: EDIS. ISBN: 978-83-61645-35-1.

Zákon č. 564/1991 Z. z. o obecnej polícii.

ZVADA, R. *Činnosti obecných polícii*. 2013. In: Manažment bezpečnosti v miestnej samospráve [elektronický zdroj]. Žilina: Žilinská univerzita, 2013. ISBN 978-80-554-0809-5. CD-ROM, s. 30-49

JASENOVEC, J., 2020. *Návrh hodnotenia činností príslušníkov obecnej polície*. Mestský úrad, Rajec.

Vydanie článku bolo podporené IGP Projektom KOR/1041/2020 Interaktívna mapa priestupkov vybranej lokality.